

Maihaugen
Norsk handverksutvikling –NHU
Sekretariatet for Små og verneverdige fag
Håndverksnettverket

Høringsuttalelse, rapporten KULTURHÅNDVERK –avtrykk fra fortiden, uttrykk for øyeblikket, grunnlag for fremtiden

I brev av 11.04.08 blir vi bedt om å komme med innspill i forbindelse med rapporten Åse Vigdis Festervoll har skrevet på oppdrag fra KKD. Vi velger å komme med en felles uttalelse fra Håndverksnettverket og Maihaugenkonsernet, herunder Maihaugen Museum, Norsk handverksutvikling –NHU og Sekretariatet for Små og verneverdige fag (SSV)

Begrepet kulturhåndverk

Rapporten lanserer et nytt begrep, kulturhåndverk. Vi kan ikke se at dette svenske lånebegrepet tilfører noe nytt, og ber om at *håndverk* fremdeles benyttes. Finnes det eksempler på håndverk som ikke er kultur? Ikke så langt vi kan se, og i den grad tanken er å dele opp håndverkere i kultur og ikke kultur, så må dette underbygges bedre. Er for eksempel en treskjærer kulturhåndverker mens en tømmer eller rørlegger ikke er? Derom sier rapporten lite. Etter vår mening er det da bedre å presisere, slik gjengs praksis er i dag, med begrepet *tradisjonshåndverker*, der dette er nødvendig.

Fokus på tradisjonsbæreren og den levende kunnskapen

Rapporten understreker viktigheten av å ha fokus på den levende kunnskapen, på det som ofte betegnes som handlingsbåren kunnskap. Dette er et begrep som ofte benyttes for å beskrive hvordan vi best overfører håndverkskunnskap. Kunnskapsoverføringen skjer gjennom en praktisk læresituasjon, der en som kan håndverket lærer bort til en som tilegner seg kunnskapen. Overføringen av denne kunnskapen skjer gjennom samhandling. I rapporten synes vi dette kommer fint til uttrykk, og vi ønsker bare å understreke nødvendigheten av å akseptere håndverket som en egen kunnskapsform som krever en praktisk tilnærming gjennom samhandling.

I tillegg ønsker vi å understreke nødvendigheten av å forvalte den delen av kulturarven som ivaretas av tradisjonsbærere, på en fornuftig og riktig måte. De eldste tradisjonsbærerne sitter med en levende kunnskap som er nedarvet gjennom generasjoner, og som er viktig å redde før den forsvinner. Her gir rapporten flere gode innspill som bør utredes nærmere.

Stipendiatorordningen for håndverkere

NHUs stipendiatorordning for håndverkere er en treårig videreutdanning for håndverkere på et høyere nivå enn fag- og svennebrev. Dette er den eneste større muligheten for etterutdanning innen håndverk som ikke er akademisk. I dag er dette kun en prøveordning, som nå går på ellefte året. Vi ser at tidligere stipendiater er svært populære hos Riksantikvaren, Høgskoler, organisasjoner og av private. Til tre stipendiatstillinger som ble utlyst var det våren 2008 90 søkere av svært høy kvalitet. Vi støtter oss til rapporten på dette feltet og ber derfor om følgende:

- NHUs Stipendiatorordning for håndverkere gjøres permanent
- Ordningen utvides til 10 stipendiater pr. år. Dvs at det til enhver tid er 30 stipendiater.

Norsk handverksutvikling NHU som nasjonal koordinerende enhet

Rapporten peker på NHU som en nasjonal koordinerende enhet, og vi er svært positive til å bli tillagt nye oppgaver slik det skisseres i rapporten. Det er imidlertid viktig å ha med seg at

det vil være viktig å ta utgangspunkt i de mange lokale, regionale og nasjonale kompetansemiljøene i dette arbeidet, som Norges husflidslag, Hjerleid-miljøet og Folkekulturforbundet og Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider. Vi ser for oss en nettverksmodell der NHU utgjør det nasjonale navet og har en samordnende funksjon:

Det bør etableres en nasjonal koordinerende enhet med overordnet ansvar for kulturhåndverkenes kultur-, nærings- og opplæringsvirksomhet. Rapporten S.11

Vi ser også et stort potensiale i arbeidet med å koble norske håndverkere og miljøer opp mot internasjonale arenaer som blant annet muliggjøres gjennom EØS-tilskuddene til de nye EU-landene. Dette gir anledning til økt aktivitet gjennom bla workshops der norske håndverkere kan delta. Her vil en nasjonal koordinerende enhet kunne spille en viktig rolle.

Videre mener vi at en koordinerende nasjonal enhet vil ha en viktig funksjon i å samordne og systematisere etter og videreutdanningen for håndverkere i Norge. Vi har en rekke kurstilbud blant annet i regi av Riksantikvaren, Norges husflidslag og Håndverksnettverket. I tillegg er det de tekniske fagskolene, høgskolenes tilbud som HistT og Folkekulturstudia på Rauland. Til slutt har vi NHUs stipendiatornning, og det siste året har det også dukket opp en nyskaping, *næmingene*, som finnes i tre fylker. Å systematisere disse tilbudene er en vesentlig utfordring flere aktører har pekt spesielt på, og som vi anbefaler tillegges en nasjonal koordinerende enhet.

NHUs tilknytning til Maihaugen

Rapporten gir uttrykk for at lokaliseringen av NHU som en del av Maihaugenkonsernet er et hinder for å kunne bli en slik nasjonal koordinerende enhet:

”...om Norsk handverksutvikling skal bli den samlende nasjonale enheten må tilknytningen til Maihaugen løses opp og Norsk handverksutvikling bli en selvstendig institusjon. Dette er viktig for at den nye nasjonale enheten skal få kredibilitet i fagmiljøene” Rapporten s.38 og 39

Vi oppfatter samspillet mellom NHU og Maihaugen som en styrke for begge, der NHU blant annet drar vekslers på støttefunksjoner som IT, økonomistyring og regnskap. Dette har blant annet muliggjort handverksnettverket og NHUs offensive satsing på web. Se www.nhu.no og www.handverksnett.no

Hvis dette likevel skulle oppfattes som et hinder for at NHU skal kunne aksle oppgaven den nasjonale koordinerende enheten, stiller både Maihaugen og NHU seg åpne for å endre tilknytningen mellom organisasjonene.

Små og verneverdige fag

Rapporten peker på gevinsten ved å øke satsingen på de små og verneverdige fagene gjennom blant annet å øke satsene for støtte til opplæringsbedriftene. Spesielt for de mest utsatte håndverksfagene ser vi på dette som et viktig virkemiddel. Vi støtter rapporten på dette viktige punktet.

Med vennlig hilsen

Ågot Gammersvik
Direktør

Eivind Falk
Leder NHU

Inger Smedsrud
SVV

Torger Korpberget
Håndverksnettverket